

Diplomová práce Martiny Holečkové

MOTIVACE ŽÁKŮ VE VÝUCE GEOGRAFIE

Posudek oponenta

Martina Holečková se v předkládané diplomové práci zabývá problematikou motivace žáků základních škol k osvojování si geografických znalostí a dovedností. Práce řeší zásadní otázky geografického vzdělávání a významně přispívá k (sebe)reflexi nejen učitelů zeměpisu na školách, jak autorka v nesčetněkrát zmiňuje, ale je především zajímavou studií pro obecné otázky geografického vzdělávání. Podává určité svědectví o image geografie, jejího obrazu v očích veřejnosti i žáků, jejího postavení ve školní výuce. Domnívám se, že toto je velkým přínosem práce, na níž mohou navazovat další výzkumy.

Struktura práce je vcelku logická, odpovídá zaměření výzkumu. Úprava textu má své rezervy; místy se vyskytuje chybné formátování, pravopisné chyby. Jako největší problém však shledávám v úpravě resp. obsahové informaci tabulek a grafů vložených v textu. Tyto grafické prvky mají přehledně dokumentovat základní poznatky z dotazníkového šetření a sloužit jako opora pro autorčiny argumenty. Jak ale mohou toto splňovat, když záhlaví tabulky i popisky v grafu obsahují pouze kódy otázek a kategorií odpovědí? Viz např. graf na s. 60, tabulka na s. 57 aj. Čtenář je tak nucen pro rozkódování informace neustále listovat do přílohy na s. 80 a 81 pro zjištění formulace jednotlivých otázek.

V úvodu stanovuje autorka cíle práce a řadu výzkumných otázek. Již zde se projevuje jistá rozdvojenost zamýšlených cílů i obsahu práce, která se dále promítá do diskuse relevantní literatury a interpretace dotazníku. Tou je na jedné straně zjišťování motivace žáků pro geografické vzdělávání a na straně druhé seberegulace a sebereflexe učitele zeměpisu. Ačkoli obě skutečnosti spolu bezesporu souvisejí, postačovalo by, kdyby se slečna Holečková zaměřila pouze na jednu dimenzi. Téma práce je velmi složité, což dokumentuje i značně dlouhá a jistě velmi náročná práce s literaturou. Prolínají-li se pak v textu roviny pohledu žáka a zpětné vazby učitele, čtenář začíná ztrácet nit v odborném pedagogickém textu a přímé návaznosti na dotazník. Přitom nejcennější poznatky z šetření vyplývají ze samotného srovnání výpovědí žáků, které, nutno zdůraznit, autorka v práci uvádí. Postačovalo by vhodně rozvést a více diskutovat skutečnost, že žáky zajímají mnohá geografická (nebo spíše zeměpisná?) témata, ale zeměpis nepatří mezi nejoblíbenější předměty na školách, a co je navíc alarmující, žáci si nedovedou představit, že by geografické znalosti a dovednosti mohli uplatnit v budoucím zaměstnání. Z toho logicky vyplývá nevelká váha a společenská úloha tohoto předmětu. Moje první otázka (soubor otázek) proto zní: *Pokud byste se měla i v dalším*

výzkumu zaměřit na obraz geografie/zeměpisu v myslích žáků, jakými metodami byste zjišťovala, „co stojí za“ příčinami tohoto stavu? Jaký charakter výzkumu / metody by vám mohly pomoci dovysvětlit, co vedlo žáky k zodpovězení některých otázek právě v tomto znění? Nemyslíte si zároveň, že jsou mnohé otázky značně obtížné pro nejmladší žáky 6., případně i 7. tříd? Nemohlo dojít k jejich nepochopení? Jak byste v následujícím výzkumu eliminovala tento faktor?

Druhá otázka pak směřuje k ujasnění si obsahu pojmů „geografie“ a „zeměpis“. Na s. 58 uvádíte: „Více jak polovina chlapců i děvčat (...) se dívá na dokumentární filmy o přírodních katastrofách, či s jinou zeměpisnou tematikou.“ *Jaká tematika je podle Vašeho názoru „zeměpisná“? Můžete na základě toho definovat předmět zájmu disciplíny „zeměpis“? Co pro Vás znamená pojem „goeografie“? Je to synonymum pro „zeměpis“?*

Své uvedené poznámky považuji za příspěvek do diskuse a diplomovou práci rozhodně doporučuji k obhajobě. Domnívám se totiž, že autorka postupovala při svém výzkumu svědomitě, prokázala dovednost vlastního úsudku a formulace závěrů.

v Ústí nad Labem 5. 9. 2011

RNDr. Silvie Kučerová, Ph.D.